

ASIA Turkistarhan toimintaa koskeva ympäristöluva, Pyhäjoki

LUVAN HAKIJA Turkistarha Janne Manninen Oy
Vanhamaantie 113
85160 Yppäri

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE	3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	3
Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitusilanne	3
Toiminta	3
Eläintilat ja tuotanto	3
Varjotalorakenteet ja valumavesien käsittely	4
Lannan ja jätevesien varastointi ja käsittely	5
Jätteet ja varastointi	5
Huoltorakennukset	6
Polttonesteiden varastointi, veden ja rehun hankinta	6
Liikennejärjestelyt	6
Kärpästen, lintujen ja muiden haittaeläinten torjunta	6
Toiminnan keskeytys ja lopettaminen	6
Eläinsuojan toiminta-alue ja ympäristö	7
Asutus ja maankäyttö	7
Suojelukohteet ja pohjavesialueet sekä vesistöalue	7
Arvio toiminnan eri vaikutuksista ympäristöön	7
Ympäristökuormituksen vähentäminen	7
Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan käytöstä	8
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	8
Hakemuksen täydentäminen	8
Hakemuksesta tiedottaminen	8
Lausunnot	9
Hakijan vastine	11
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	12
Käsittelyratkaisu	12
Ympäristöluparatkaisu	12
Varjotalot	12
Lannan, virtsan ja jätevesien varastointi ja käsittely	13
Valumavesien käsittely	13
Rehun varastointi	14
Jätehuolto ja varastointi	14
Kirjanpito ja raportointi	15
Muut määräykset	16
RATKAISUN PERUSTELUT	16
Käsittelyratkaisu	16
Luvan myöntämisen edellytykset	16
Lupamääräysten perustelut	17
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN	20
Luvan voimassaolo	20
Lupamääräysten tarkistaminen	20
Korvattava päätös	21
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	21
LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN	21
SOVELLETUT OIKEUSOHJEET	21
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN	21
Ratkaisu	21
Perustelut	21
Oikeusohjeet	22
MUUTOKSENHAKU	23

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Turkistarha Janne Manninen Oy:n turkistarhan toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on tullut vireille Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 25.4.2013. Lupaa on haettu turkistarhan toiminnan laajentamiseen ja itsestään kuolleiden eläinten polttolaitokselle.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Toiminta sijoittuu Pyhäjoen kunnan Yppärin kylään tiloille Turkistarha Rn:o 625-406-26-56 ja Lisäturkis Rn:o 625-406-13-101 noin 10 kilometriä Pyhäjoen keskustaaajamasta lounaaseen.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Turkistarhan toiminta on ympäristölupavelvollista ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 11 b) kohdan perusteella.

Toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa ympäristönsuojelulain 28 § 2 momentin mukaan.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 11 b) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisena on aluehallintovirasto vähintään 600 siitosnaaras-ketun turkistarhan toimintaa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Hakijalla on Pyhäjoen kunnan myöntämä ympäristölupa (tekninen lautakunta, 19.11.2008, 76 §) 400 siitosnaarasketun ja 700 siitosnaarasminkin pitämiseen.

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa eikä yleiskaavaa.

Toiminta

Eläintilat ja tuotanto

Ympäristölupahakemus koskee kettujen ja minkkien kasvatustoimintaa. Eläinmäärä laajentamisen jälkeen tulee tarhalla olemaan 1 000 siitosnaarasketun tai -suomensupia pentuineen ja 1 800 siitosnaarasminkkiä pentuineen.

Tarhalla on nykyisin 18 varjotaloa. Laajennuksen jälkeen varjotaloja on yhteensä 42, joista 26 varjotaloa on ketuille ja niissä on yhteensä 2 806 häkkipaikkaa ja 7 116 eläinpaikkaa. Minkeille on laajennuksen jälkeen yhteensä 16 varjotaloa, joissa on 5 824 häkkipaikkaa ja 11 648 eläinpaikkaa. Varjotalojen pituus muutos- ja laajennustöiden jälkeen on yhteensä 3 357,5 metriä. Kettutalojen pituus on yhteensä 2 317,5 metriä ja minkkitalojen pituus yhteensä 1 040 metriä.

Tilalla on 900 siitoseläinpaikkaa (3-osainen häkki) siitosnaaraille ja uroksille. Tilalla kasvatetaan vuosittain pentutuloksesta riippuen noin 800 kappaletta hakijan Kalajoen turkistilalla tuotettua pentua. Tämän vuoksi tilan eläinpaikkajakauma poikkeaa tavanomaisesta ja on varjotalometrimäärään suhteutettuna kasvatuseläinpainotteinen.

Tarhan vuosittainen tuotanto laajennuksen jälkeen tulee olemaan 5 500 ketun nahkaa ja 8 000 minkin nahkaa vuodessa.

Varjotalorakenteet ja valumavesien käsittely

Tila-alueen pinta-ala tukitoimintoinen on laajennuksen jälkeen noin 4,4 hehtaaria. Tila-alueen perusmaa on hyvin vettä läpäisevää hiekkakangasta. Tontti on verrattain tasainen viettäen loivasti länteen. Alueen peruskuivatus on toteutettu salaojituksin ja avo-ojituksin. Varjotalokenttä on ympärysojitettu. Ulkopuolisia valumavesiä ei alueen pinnamuodoista johtuen virtaa turkistila-alueelle. Varjotalokentän peruskuivatusvedet johdetaan alueelta länteen kohti Kaivosojaa. Alueen varjotaloalustoja ja varjotalovälejä tullaan kunnostustoimenpiteiden yhteydessä muotoilemaan peruskuivatus-tilan ylläpitämiseksi.

Jatkossa kaikki uudet sekä purkuperuskorjattavat varjotalot toteutetaan vesitiivisalustaisina tyypivarjotaloina. Uudet ja tulevaisuudessa purkuperuskorjattavat varjotalot varustetaan maa- ja metsätalousministeriön rakentamissäädösten mukaisilla vesitiivisalustoilla. Rakentamisen yhteydessä toteutetaan tarvittavat pinnanmuotoilut, alustojen korottaminen sekä tiivisalustan suotovesien viemäröintityöt.

Osa aikaisemmin rakennetuista varjotaloista on vielä maanvaraisia. Tilalla tulee muutostöiden jälkeen olemaan maanvaraisia varjotaloja 180 metriä (5,6 %) ja tiivisalustaisia varjotaloja 3 177,5 metriä (94,6 %). Maanvaraisia varjotaloja ovat talot 1–3. Tilan nykyiset ja rakennettavat eläintilat ovat valitsevien eläinsuojelumääräysten mukaiset.

Varjotalojen tiivisalustavedet johdetaan varjotaloryhmäkohtaisesti umpisäiliöihin, joihin kertyvät nesteet toimitetaan lannoitteeksi peltoviljelyyn.

Tavoitteena on, että varjotalojen räystäiden pituus häkin ulkoreunasta tulee olemaan vähintään 30 cm ja varjotalojen alustat on korotettu vähintään 30 cm.

Turkistila-alue on aidattu. Hakemuksessa esitetty laajennusosa aidataan rakennustöiden edetessä. Vuosittaisia hoitotoimenpiteitä, kuten lannan ja kuivikkeiden ajoa varten aluetta ympäröi huoltokäytävät, jotka yhtyvät alueen muuhun tiestöön.

Kaikki siitoseläintalot (1–6) on varustettu ympärivuotisella juottojärjestelmällä. Kettujen varjotaloissa on aluksi kuppijuotto, joka voidaan myöhemmin saneerata automaattijuotoksi. Uudet rakennettavat varjotalot varustetaan automaattijuotoin. Juottojärjestelmä pidetään hyvässä kunnossa ja

niiden kunto tarkastetaan ruokinnan yhteydessä päivittäin. Vuodot ja muut toiminnassa havaitut puutteet korjataan välittömästi.

Lannan ja jätevesien varastointi ja käsittely

Varjotalojen lanta-alustojen pääasiallinen kuivikemateriaali tilalla on olki ja turve. Minkeille lanta-alustoille päätyy lisäksi kutteria pesäkopeista. Yksikössä käytettävien kuivikkeiden laskennallinen kokonaiskäyttömäärä koko varjotalokapasiteetille on vähintään 755 m³ vuodessa (irtotiheydessä). Kuivikekerroksen paksuus on 15 cm.

Tilalla muodostuvan lannan laskennallinen määrä on laajennus- ja muutostöiden jälkeen 950 m³. Käytännössä lannan määrä on tästä noin 2/3 eli 600–650 m³. Lantaa ei välivarastoida tilalla. Lanta toimitetaan lannanpoiston yhteydessä suoraan alueella toimivalle yhteislantala-kompostointilaitokselle.

Lanta poistetaan ketuilta ja suomensupeilta tavallisesti 1–2 kertaa vuodessa. Pääasiallinen lannanpoistoajankohta on elo-syyskuun sekä olosuhteista riippuen myös lokakuun aikana. Minkeiltä poistetaan lanta keskimäärin neljä kertaa vuodessa lannanpoistoajankohtien jakautuessa melko tasaisesti sulan maan ajalle. Lanta-alustoille jäävä kuivikekerros tasataan ja kuivikkeita lisätään välittömästi lannanpoiston jälkeen. Kuivikkeita voidaan levittää häkkirivien alle myös kasvatuskaudella virtsan imeyttämiseksi sekä karpästen ja hajuhaittojen vähentämiseksi.

Sosiaalitilojen wc-vedet johdetaan umpikaivoon. Rehusiilojen ja sosiaalitilojen kaivot tyhjennetään tarvittaessa ulkopuolisen urakoitsijan toimesta ja aines toimitetaan jätevedenpuhdistamolle tai muuhun hyväksytyyn käsittelyyn. Alueen nykyiset rehusiilot on viemäröity umpikaivoon. Minkkipuolen laajennusosalle sijoitettavat uudet rehusiilot (siilohuone) viemäroidään umpikaivoon.

Kulkuteiltä ja piha-alueelta poistettava lumi sijoitetaan siten, että se ei pääse sulaessaan tarpeettomasti huuhtelemaan varjotalojen alustoja ja tällä tavoin aiheuttamaan ympäristökuormitusta.

Jätteet ja varastointi

Kuolleiden eläinten määräksi on hakemuksessa arvioitu 500 kg vuodessa. Alkuperäisen hakemuksen mukaan kuolleet eläimet olisi poltettu turkistilojen yhteisessä polttolaitoksessa. Hakija on kuitenkin hakemuksen täydennyksessä ilmoittanut myyvänsä osuutensa polttolaitoksesta ja hankkivansa pakastuskontin kuolleiden eläinten varastointiin.

Nahoituspuru, jota syntyy 14 m³, hyödynnetään energiana ja poltetaan hakemuksen mukaan lämpölaitoksen kattilassa. Nahoitusjäte eli ruhot ja rasva, jota toiminnassa syntyy 77 tonnia vuodessa, välivarastoidaan lyhytaikaisesti tilalla ennen toimittamista rehukeräyksen koordinoimaan yhteiskeräilyyn. Nahoitusjättemäärässä on mukana tilan kettutuotanto eli 5 500 nahkaa vuodessa. Tilalla suoritettavia nahoitustoimintoja ovat nylky ja kaavinta. Taanaus ja kuivaus tehdään tilan ulkopuolella. Minkkien nahoitus ulkoistetaan, eikä toiminnassa synny minkkien nahoitusjätettä.

Muovijäte (2 000 kg/vuosi), ongelmajätteet (100 kg/vuosi), sekajäte (1 000 kg/vuosi) ja metalliromu (2 000 kg/vuosi) toimitetaan Vestian keräyspisteeseen.

Turkistilan jätehuolto toteutetaan Pyhäjoen kunnan yleisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätteet lajitellaan ja varastoidaan asianmukaisesti tarhalla ennen toimittamista keräilyyn. Samalla huolehditaan, että välivarastoinnista ei aiheudu roskaantumista tai muita ympäristöhaittoja. Ongelmajätteiden säilytyksessä noudatetaan erityistä huolellisuutta.

Huoltorakennukset

Tilan tukitoiminnot on keskitetty yhteen huoltorakennukseen, johon on sijoitettu sosiaalitytöt, nahoitus sekä huolto- ja korjaamotiloja. Lisäksi alueella on erillisiä kylmävarastoja kuivikkeille sekä muille tuotantotarvikkeille.

Polttoneiteiden varastointi, veden ja rehun hankinta

Tilan polttoainesäiliön tilavuus on 1 200 litraa. Säiliö on varustettu lukituksella ja laponestolaitteella. Tilan huoltorakennuksessa säilytetään enintään 40 litraa muita öljytuotteita. Turkistilan käyttövesi hankitaan kunnallisesta vesijohtoverkosta (Pyhäjokisuun Vesi Oy). Tilalla ei harjoiteta rehunvalmistusta. Tuotannossa käytettävän rehun toimittaa hakemushetkellä Kalajoen Jäähdyttämö Oy.

Liikennejärjestelyt

Turkistila sijaitsee turkistila-alueella noin 700 metriä Metsäkyläntietä tilustietä koilliseen. Matkaa valtatie 8:lle on tilalta maanteitse noin viisi kilometriä. Turkistilan toiminnalla ei ole vaikutuksia paikalliseen liikenteeseen tai liikennemääriin.

Kärpästen, lintujen ja muiden haittaeläinten torjunta

Kärpästen määrää vähennetään minkinlannan määrävälein tapahtuvalla poistamisella sekä kuivikkeiden käytöllä. Samalla vähennetään typen haihtumisesta ilmaan kohdistuvaa kuormitusta sekä hajuja.

Tuhoeläimiä, kuten rottia ja hiiriä, torjutaan rakennuksista tarkoitukseen soveltuvin myrkkysyötein. Lintuja torjutaan tarvittaessa erilaisten varjotalo-väleihin sijoitettavien lentoesteiden (vinolangat ja verkot) avulla, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.

Toiminnan keskeytys ja lopettaminen

Mikäli turkistilan toiminta keskeytetään tai lopetetaan, ilmoitetaan tästä viipymättä valvontaviranomaisille. Mikäli kyseessä on toiminnan keskeyttäminen määräajaksi, ilmoitetaan myös keskeytyksen kesto, jos se on arvioitavissa. Keskeytyksen aikana tarha-alueen hoidosta huolehditaan siten, että tarha ei aiheuta haittaa ympäristölleen tai muuta haittaa.

Eläinsuojan toiminta-alue ja ympäristö

Asutus ja maankäyttö

Turkistila sijaitsee Pyhäjoen kunnan Yppärissä noin 10 kilometriä lounaaseen Pyhäjoen kirkonkylältä. Toiminta sijoittuu alueelle, jossa toimii useita turkistiloja sekä yhteiskompostointialue.

Turkistilan lähialueella (< 500 metriä) sijaitsee yksi asuinrakennus tilalta etelään noin 440 metrin etäisyydellä. Lähimmät muut asuinrakennukset ovat länsilounaassa noin 500 metrin ja luoteessa noin 820 metrin etäisyydellä. Muissa ilmansuunnissa etäisyys asuinrakennuksiin on yli kilometri. Yppärin Erämiehet ry:n maja sijaitsee noin 450 metrin etäisyydellä tarhan itäpuolella. Lähialueella ei sijaitse vapaa-ajanasuntoja tai muita toiminnan harjoittamisen kannalta erityisesti huomioon otettavia häiriintyviä kohteita.

Suojelukohteet ja pohjavesialueet sekä vesistöalue

Tarha-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai vedenhankintaan käytettävällä alueella. Tarha-alueen itäpuolella, lähimmillään noin 130 metrin etäisyydellä, sijaitsee III luokan pohjavesialueen (Kaivosoja, 11625005) rajaus. Alue ei ole vedenhankintakäytössä. Päävirtaussuunta pohjavesialueella on ilmeisesti länteen, eli turkistarhan suuntaan.

Toiminta sijaitsee Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueella Perämereen laskevan Yppärinjoen (84.079) vesistöalueella. Varjotalokentän peruskuivatusvedet johdetaan alueelta länteen kohti Kaivosojaa ja Yppärinjokea. Etäisyys tarha-alueelta Yppärinjokeen on noin 270 metriä.

Arvio toiminnan eri vaikutuksista ympäristöön

Hakemuksen mukaan Turkistarha Janne Manninen Oy:n toiminta laajenee kuvatus lisärakentamisen jälkeen nykyisestä noin 2,5-kertaiseksi. Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan eläinyksikkömäärä on 760 ey. Muutosten jälkeen vastaava kerroin on 1 920 ey.

Olemassa olevan turkistuotannon kehittäminen ja toiminnan muuttaminen turkistilatoiminnoille varatulla alueella ei vaikuta ympäröivään maankäyttöön tai maankäytön suunnitteluun.

Varjotalorakentamisessa toteutettavat tekniset järjestelyt edustavat tämän hetken käsityksen mukaan alan parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Olemassa oleva toiminta, tuotannon nykyinen ja suunniteltu laajuus sekä sijaintipaikka huomioiden hakija ei ole katsonut tarpeelliseksi toteuttaa hankkeesta tässä lisäselvityksessä esitettyä laajamittaisempaa ympäristövaikutusten arviointia.

Ympäristökuormituksen vähentäminen

Tila-alueen varjotalokenttä on hyvin vettä läpäisevää hiekkaa ja on peruskuivatustilaltaan hyvä. Laajennusalueen rakentamisessa ja peruskuivatusjärjestelyissä huomioidaan vesiensuojelutarpeet. Tiivisalustat sekä huolellinen kuivikkeiden käyttö maanvaraisissa varjotaloissa vähentävät varjotaloalustoilta maaperään kohdistuvaa kuormitusta.

Tilalla on umpikaivoihin perustuva jätevesien talteenotto sosiaalitulojen sekä rehusilojen pesuvesille.

Uudet ja tulevaisuudessa peruskorjattavat varjotalot varustetaan maa- ja metsätalousministeriön rakentamissäädösten mukaisilla vesitiivisaluustoilla. Rakentamisen yhteydessä toteutetaan tarvittavat pinnanmuotoilut, alustojen korottaminen sekä tiivisalustan suotovesien viemärointityöt. Tilan tuotannossa käytettävät häkit täyttävät voimassa olevat eläinsuojelumääräykset.

Varjotalojen tiivisalustavedet johdetaan varjotalo- tai varjotaloryhmäkohtaisesti umpisäiliöihin, joihin kertyvät nesteet toimitetaan lannoitteeksi peltoviljelyyn.

Ilmaan kohdistuvia päästöjä voidaan rajoittaa kasvatuskauden aikaisella kuivikkeiden lisäyksellä. Samalla kuivikkeet sitovat lannan sisältämiä ravinteita.

Lanta toimitetaan lannanpoiston yhteydessä suoraan yhteislantakompostointilaitokselle. Tilalla ei ole tarvetta lannan tilakohtaiseen väli-varastointiin.

Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan käytöstä

Turkistilan toimintaa voidaan pitää tavanomaisena turkiseläinkasvatuksena. Yksikön tuottama lanta toimitetaan kompostointilaitoksen kautta lannoitteeksi peltoviljelyyn. Kettubarjotalojen alla käytetään saatavuuden mukaan turvetta ja olkea virtsan sitomiseen. Kettujen siitoseläintalot ja rakennettavat minkkitalot on varustettu ympärivuotisella juottojärjestelmällä. Alueellisten vesienhoitotavoitteiden mukaisesti tila on laajennuksen jälkeen 94,6 % käsittelyjärjestelmien piirissä.

Turkistila sijaitsee turkistilatoiminnoille varatulla alueella. Tilan lähialueella ei sijaitse erityisiä häiriintyviä kohteita, erityisiä virkistyskäyttöalueita tai muuta häiriintyvää toimintaa. Toiminnan kehittämistä nykyisellä sijoituspaikalla voidaan siten pitää parhaan ympäristökäytännön (BEP) mukaisena.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty 2.7.2013 muun muassa tiedoilla nykyisten maanvaraisten varjotalojen määrästä, polttolaitoksesta, Petäjamaan Komposti Osuuskunnan kompostointikentästä ja kopiolla toiminnalle myönnetystä ympäristöluvasta.

Hakemusta on täydennetty 18.9.2013 ilmoituksella, että toiminnanharjoittaja myy osuutensa polttolaitoksesta ja hankkii omaan käyttöönsä pakastuskontin.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireilläolosta on tiedotettu kuuluttamalla Pyhäjoen ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston virallisilla ilmoitustauluilla 26.9.–28.10.2013.

Hakemusasiakirjat ovat kuulutusaikana olleet saatavilla Pyhäjoen kunnassa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Kuulutuksen julkaisemisesta on erikseen tiedotettu asianosaisille. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Pyhäjoen kunnalta, Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Lausunnot

1. Pyhäjoen kunta ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Pyhäjoen kunnanvaltuuston hyväksymän hallintosäännön ja teknisen lautakunnan delegointipäätöksen mukaan ympäristösihteeri antaa lausunnot ympäristölupa-asiassa. Tekninen lautakunta on merkinnyt ympäristösihteerin lausunnon tiedoksi pöytäkirjaan ja hyväksynyt ehdotuksen.

Ympäristösihteeri esittää lausuntonaan, että turkistarhausta on tällä alueella harjoitettu jo yli 25 vuotta. Turkistila sijoittuu suojaiselle alueelle, jossa moottoriliikenne tai muu melu ei häiritse toimintaa. Alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa. Alueelle tai sen läheisyyteen ei ole Pyhäjoen kunnalla nykyisellään tai suunnitteilla sellaista maankäyttöä, jolla olisi vaikutusta suunniteltuun turkistarhauksen laajentamiseen.

Pyhäjoen kunnan ja paikallisen ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan toiminnasta ei aiheudu toiminnan sijoituspaikka huomioiden yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella. Lupaan liitettävillä lupamääräyksillä tulee osaltaan turvata myös eläinten hyvinvointiin liittyviä näkökohtia.

Kun tiloilla uusitaan tai lisätään varjotaloja ja niihin häkkejä, tulee niiden täyttää vasta uusiutuneet varjotalojen ympäristönsuojeluvaatimukset ja häkkikokovaatimukset. Pitämällä tuotantoalueella likaantuvien vesien määrä mahdollisimman vähäisenä ehkäistään ennalta myös ympäristökuormitusta. Toiminnanharjoittajan tulee huomioida, että lantalan ja virtsasäiliön hyötytilavuudet säilyvät varastojen riittävän usein tapahtuvalla tyhjentämisellä ja kunnan tarkastuksella. Lannan varastoinnista ja käsittelystä ei saa aiheutua pinta- ja pohjavesien pilaantumista, terveyshaittaa eikä haittaa yleiselle viihtyvyydelle. Toimittamalla lanta sitä hyödyntävään laitokseen, voidaan varmistua siitä, että lanta käsitellään asianmukaisella tavalla.

Pesu- ja jätevesien käsittelyssä tulee noudattaa uusitun jätevesiasetuksen vaatimuksia. Johtamalla suunnitellulla tavalla kaikki tarhalla muodostuvat pesu- ja jätevedet umpisäiliöihin vähennetään niiden aiheuttamaa ympäristökuormitusta ja pohjaveden pilaantumista sekä voidaan varmistaa käsittelyllä niiden hygieenisuus. Kertyneiden umpisäiliöiden jätevesien käsittelyssä ja toimittamisessa tulee noudattaa jätevesiasetuksen ja kunnallisten jätehuoltomääräysten vaatimuksia. Pesu- ja jätevedet sekä lietteet tulee käyttää hygieenisuus varmistettuna tuoreen ravinneanalyysin mukaisesti joko peltolannoitteena omilla pelloilla tai ne voidaan toimittaa laitokseen, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä niitä. Peltolevityksessä tulee noudattaa nitraattiasetuksen vaatimuksia.

Jätehuolto on hoidettava kunnallisten jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla. Kaikki nahoitusruhot, rasvat ja ohennuspurut sekä yksittäiset kuol-

leet eläimet tulee käsitellä EU:n eloperäisiä sivutuotteita koskevan asetuksen tai jätteenpolttoasetuksen mukaisesti laitoksessa, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Ilman pakastusta ei eläinruhoja tule säilyttää pitkäaikaisesti alueella. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa yksittäisten eläinten hautaamiseen poikkeuksen.

Turkistarhan hyvällä hoidolla tulee tarha-alue pitää siistinä ja tuotantoympäristö viihtyisenä sekä ympäristöhaitat mahdollisimman pieninä.

Pitämällä tuotantoalueella syntyvän veden ja samalla likaantuvien vesien määrä mahdollisimman vähäisenä ehkäistään ennalta myös ympäristökuormitusta. Tämä tarkoittaa ”ylimääräisten” lumien poistamista alueelta ennen niiden sulamista ja varjotalojen katolta valuvien vesien pois johtamista alueelta, mikäli tämä on teknisesti ja taloudellisesti suinkin mahdollista.

Koko tarha-alue tulee aidata. Aitaamisella voidaan ehkäistä ennalta ongelmatilanteiden syntyä, kuten tarhattujen eläinten karkaamista alueelta luontoon, estetään luonnon eläinten pääsyä alueelle ja ehkäistään luvonta liikkumista alueella.

2. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Turkistarha Janne Manninen Oy:n turkistarha sijaitsee Pyhäjoen kunnan Yppärin kylässä noin 10 kilometriä kunnan keskustaaajamasta lounaaseen. Lähin asuinrakennus sijaitsee runsaan 400 metrin etäisyydellä tarhan eteläpuolella. Yppärin Erämiehet ry:n maja sijaitsee noin 450 metrin etäisyydellä tarhan itäpuolella. Toiminnan lähialueella ei hakemuksen mukaan sijaitse vapaa-ajan asuntoja.

Tarha-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai vedenhankintaan käytettävällä alueella. Tarha-alueen itäpuolella, lähimmillään on 130 metrin etäisyydellä, sijaitsee III luokan pohjavesialueen (Kaivosoja) raja-alue. Alue ei ole vedenhankintakäytössä. Päävirtaussuunta pohjavesialueella on ilmeisesti länteen eli turkistarhan suuntaan, joten toiminnan ei voi olettaa vaikuttavan kyseisen alueen pohjaveden laatuun.

Alue viettää loivasti länteen ja sen peruskuivatus on toteutettu salaojituksin ja avo-ojituksin. Varjotalokenttä on ympäröijöijetty. Varjotalokentän peruskuivatusvedet johdetaan alueelta länteen kohti Yppärinjokea, johon suora etäisyys on noin 270 metriä.

Turkistarha-alueen maaperän laadun ja vesistön läheisyyden vuoksi Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pitää erityisen tärkeänä, että varjotalojen rakentaminen ja niiden kunnossapito toteutetaan voimassa olevien maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten ja ohjeiden mukaisesti. Varjotalojen räystäiden tulee ulottua vähintään 30 cm eläinhäkkien ulkoreunojen tason ja alustan tiivistyskalvon ulkopuolelle tai varjotalot tulee varustaa räystäskouruin ja vedenjohtorakentein. Kattovesien johtaminen tulee järjestää vastaavin rakentein myös vanhojen varjotalojen kohdalla. Varjotalot rakenteineen ja varusteineen sekä alueen aitaus tulee rakentaa määräysten edellyttämään kuntoon ennen eläinten sijoittamista varjotaloihin. Ilmoitus rakenteiden valmistumisesta ja käyttöönotosta tulee tehdä valvontaviranomaiselle vähintään kuukautta ennen talojen käyttöönottoa.

Toiminta tarhalla on järjestettävä siten, että valuma- ja sulamisvedet eivät pääse kosketuksiin lanta-alustoilla olevan lannan kanssa. Varjotalojen alla

tulee käyttää riittävästi kuivikemateriaalia, jonka lisäyksestä tulee huolehtia myös lannanpoistojen välillä.

Varjotalojen tiivisaluustoille kertyvät nesteet on koottava tiiviisiin säiliöihin, joiden yhteistilavuus vastaa 12 kuukauden aikana kertyvää nestemäärää. Säiliöiden täyttymistä tulee seurata ja tyhjentää ne tarvittaessa. Toiminnanharjoittajalla tulee olla sopimus nesteen toimittamisesta peltolannoitteeksi tai asianmukaisen luvan omaavaan laitokseen. Jäljennökset toimitussopimuksista sekä tiedot niissä myöhemmin tapahtuvista muutoksista tulee aina viipymättä toimittaa ELY-keskukselle.

Tarha-alueella varastoitavat raaka-aineet, polttoaineet, kemikaalit, tuotteet ja jätteet tulee varastoida asianmukaisesti siten, ettei niiden käsittelystä ja varastoinnista aiheudu terveydellistä haittaa eikä pinta- ja pohjavesien tai maaperän pilaantumisen vaaraa tai muuta ympäristöhaittaa. Toiminnassa syntyvät jätevedet tulee koota tyhjennettäviin umpikaivoihin. Lannan kuljetuksissa ja käsittelyssä tulee estää lannan leviäminen ja päästöt ympäristöön.

Tarha-alueelle sijoitettavan polttolaitoksen sijainnista ei hakemusasiakirjoissa ole esitetty tarkkaa tietoa, ei myöskään sen suunnitellusta käytöstä yhteisomistuksessa. Polttolaitos tulee sijoittaa riittävän kantavalle alustalle ja sitä tulee käyttää laitetoimittajan ohjeen mukaan. Polttolaitoksen on oltava suunniteltu, varustettu ja rakennettu ja sitä on käytettävä siten, että prosessissa syntyvän kaasun lämpötila nostetaan kaikkein epäedullisimmissäkin olosuhteissa kahdeksi sekunniksi 850 asteeseen tai 0,2 sekunniksi 1 100 asteeseen. Edellä mainitut lämpötilat on tarvittaessa todennettava mittaamalla.

Mikäli mittausten perusteella todetaan, että polttolaitoksella ei saavuteta edellä mainittuja lämpötiloja tai ruhojen polttamisesta aiheutuu ennakolta arvioidusta poikkeavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, tulee itsestään kuolleet eläimet toimittaa vastaanottajalle, jolla on ympäristölupa kyseisen eläinjätteen käsittelyyn. Polttolaitoksella ei saa polttaa muita jätteitä.

Ruhojen poltossa syntyvä tuhka tulee toimittaa käsiteltäväksi kyseisen jätteen vastaanotto- ja käsittelyluvan omaavaan laitokseen. Tuhka on välivarastoitava ja kuljetettava suljetuissa säiliöissä tai muuten niin, että sen leviäminen ympäristöön estetään.

Toiminnan jätehuollossa on noudatettava jätelain säädöksiä. Hakemusasiakirjoissa on esitetty, että nahoituspuru poltetaan lämpölaitoksen kattilassa. Mikäli puru sisältää rasvaa, tulee se toimittaa hyödynnettäväksi energiantuotantoon laitokselle, jonka ympäristölupa mahdollistaa ko. raaka-aineen polton tai muulle asianmukaisen vastaanotto- ja käsittelyluvan omaavalle laitokselle.

Ympäristöluvassa on syytä edellyttää, että toiminnasta määrättävään kirjanpitoon perustuva, tarhaustoimintaa koskeva yhteenvetoraportti tulee toimittaa vuosittain ELY-keskukselle.

Muilta osin ELY-keskus katsoo, että turkistarhan toiminta voidaan järjestää hakemusasiakirjoissa esitetysti ja ympäristölupaan kirjattavien, toiminnan edellyttämien tavanomaisten lupamääräysten mukaisesti.

Hakijan vastine

Hakija ei ole antanut vastinetta lausuntoihin.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Käsittelyratkaisu

Kuolleiden eläinten polttolaitoksen toimintaa ei ratkaista tässä lupakäsittelyssä.

Ympäristöluparatkaisu

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myöntää ympäristöluvan Turkistarha Janne Manninen Oy:n turkistarhan toiminnalle Pyhäjoen kunnan Yppäriin kylään tiloille Turkistarha Rn:o 625-406-26-56 ja Lisäturkis Rn:o 625-406-13-101 hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti siten kuin lupamääräyksistä ilmenee.

Varjotalot

1. Varjotalot on sijoitettava hakemuksessa esitetyn asemapiirroksen (21.3.2013) mukaisesti.

2. Varjotaloihin saa sijoittaa enintään 1 000 siitosnaaraskettua ja 1 800 siitosnaarasminkkiä pentuineen. Kettujen kokonaiseläinmäärä varjotaloissa saa olla enintään 7 116 ja minkkien 11 648. Varjotalojen yhteispituus saa olla enintään 3 357,5 metriä.

Mikäli kettujen tai minkkien pentutulos ylittää enimmäiseläinpaikkamäärän, tulee osa pennuista myydä tai toimittaa kasvatettavaksi tarhalle, jolla on ympäristölupa niiden vastaanottamiseen. Toiminnassa tulee lisäksi huomioida valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta (1084/2011).

3. Varjotalojen lanta-alustojen tulee olla korotettuna vähintään 30 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle ja korotuksia tulee ylläpitää lanta-alustojen hyvällä hoidolla. Lanta-alustoja ei saa korottaa kaivamalla maata pois varjotalojen väleistä. Varjotalojen räystäät tulee ulottua vähintään 30 cm häkin ulkoreunasta tai vaihtoehtoisesti varjotaloissa tulee olla räystäskourut. Mikäli varjotaloihin asennetaan räystäskourut, tulee niihin asentaa alas syöksytorvet ja umpiputket, joissa puhtaat sadevedet voidaan johtaa turkistarha-alueen ulkopuolelle. Sadevesijärjestelmät tulee pitää jatkuvasti toimintakuntoisena.

Varjotalot tulee rakentaa maa- ja metsätalousministeriön rakennusmääräysten ja -ohjeiden mukaisesti. Varjotalot tulee varustaa vesitiiviillä lanta-alustoilla. Varjotalojen alle on asennettava vähintään 0,5 mm:n vahvuinen HDPE-kalvo tai muu vastaava hyväksytty materiaali maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten- ja ohjeiden mukaisesti sekä salaoja-putkisto.

Kalvo tulee asentaa koko häkkipohjan pinta-alalle, kuitenkin siten, että kattovedet eivät pääse huuhtelevaan lanta-alustaa. Tiivis pohjaisten varjotalojen alta kerättävä virtsa ja suotovedet tulee johtaa varjotalojen päihin asennettaviin riittävän kokoisiin vesitiiviisiin umpisäiliöihin. Umpisäiliöt tulee olla rakennettu ennen varjotalojen käyttöönottoa. Säiliöt tulee tyhjentää riittävän usein ylivalumiin estämiseksi. Varjotalot on varustettava ympärivuotisella nippajuottojärjestelmällä viimeistään kunnostusten yhteydessä. Juomalaitteiston kuntoa on tarkkailtava päivittäin ja havaitut vuodot on korjattava välittömästi.

Suunnitelma vanhojen varjotalojen peruskorjaamisesta aikatauluineen tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen (myöhemmin ELY-keskus) hyväksyttäväksi vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Lannan, virtsan ja jätevesien varastointi ja käsittely

4. Kettujen lanta tulee poistaa alustoilta vähintään kerran vuodessa ja minkeiltä vähintään kolme kertaa vuodessa. Lannanpoisto on tehtävä ajankohdittana, jolloin varjotalojen välit ovat kuivia ja kantavia. Lanta tulee poistaa huolellisesti ja siten, että sitä ei varise maahan tai ympäristöön. Kuivikkeena tulee käyttää ensisijaisesti turvetta siten, että turvetta lisätään lanta-alustoille aina lannanpoiston jälkeen vähintään 15 cm, minkä lisäksi kuivikkeena voidaan käyttää myös silputtua olkea tai purua. Niiden varjotalojen alla, joiden alustoja ei ole rakennettu nestetiiviiksi, on kuivikkeena käytettävä turvetta. Kuivikkeita on lisättävä tarvittaessa myös lannanpoistojen välillä.

5. Lanta on toimitettava hakemuksen mukaisesti kompostointilaitokselle välittömästi lanta-alustoilta poiston jälkeen. Lantaa ei saa välivarastoida tarhalla.

Hakijan on toimittava ELY-keskukselle kompostointilaitoksen kanssa tehty sopimus lannan vastaanottamisesta 28.2.2014 mennessä. Sopimuksesta on käytävä ilmi vastaanotettavan lannan määrä.

Vesitiiviltä lanta-alustoilta kerätty virtsa on hyödynnettävä ensisijaisesti lannoitteena pellolla. Levityksessä tulee huomioida maaperän viljavuus, viljeltävän kasvin ravinnetarve sekä virtsan typpi- ja fosforipitoisuus.

Mikäli lannan ja virtsan käsittelyssä tapahtuu muutoksia, on niistä ilmoitettava viipymättä ELY-keskukselle. Lantaa ja virtsaa voidaan tämän lisäksi toimittaa myös käsiteltäväksi ympäristöluvan omaavalle vastaanottajalle, jos ennen lannan ja virtsan luovutusta esitetään ELY-keskukselle luovutussopimus.

6. Lannan kuormaus ja kuljetus tulee hoitaa tarkoitukseen suunniteltua tiivistä kalustoa käyttäen siten, ettei lantaa pääse ympäristöön, kuljetusteille, ojiin, vesistöön tai pohjaveteen ja, ettei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa tien varrella asuville asukkaille ja muille tien käyttäjille. Mikäli kuljetusteille pääsee valumaan lantaa, tulee likaantuneet alueet puhdistaa välittömästi.

7. Toiminnassa muodostuvat talousjätevedet, mukaan lukien wc-vedet, tulee johtaa yleiseen jätevesiviemäriin tai umpisäiliöön ja toimitettava jätevedenpuhdistamolle tai jätevedet on käsiteltävä siten, että ympäristöön johtuvaa kuormitusta on vähennettävä orgaanisen aineksen (BHK₇) osalta vähintään 80 %, kokonaisfosforin osalta vähintään 70 % ja kokonaistypen osalta vähintään 30 %.

Valumavesien käsittely

8. Ulkopuolisten valumavesien pääsy tarha-alueelle on estettävä ympärysojituksella. Ympärysojien toimivuudesta tulee huolehtia ja ne on tarkistettava säännöllisesti ja puhdistettava tarvittaessa. Salaojituksen kuntoa on tarkkailtava ja mahdolliset tukkeumat on korjattava välittömästi.

Toiminta tulee järjestää siten, että tarha-alueella muodostuu mahdollisimman vähän pilaantuneita vesiä. Valuma- ja sulamisvedet eivät saa päästä kosketuksiin lanta-alustoilla olevan lannan kanssa.

Rehun varastointi

9. Rehun varastoinnista ja käytöstä ei saa aiheuttaa epäsiisteyttä tai terveyshaittaa. Rehu tulee varastoida tarkoitukseen soveltuvissa tiivisrakenteisissa umpisiiloissa tai -säiliöissä, jotka tulee tarvittaessa puhdistaa ja desinfioida.

Ruokintalaitteiden ja rehusiilojen pesuvedet tulee johtaa tiiviisiin umpisäiliöihin. Säiliöt on tyhjennettävä säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa ja jätevedet on toimitettava laitokseen, jolla on ympäristölupa vastaanottaa ja käsitellä kyseistä jätettä. Tyhjennyksen yhteydessä säiliöiden kunto on tarkistettava ja havaitut vuodot on korjattava viivytyksettä.

Jätehuolto ja varastointi

10. Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnassa syntyvien jätteiden ja kemikaalien varastointi on järjestettävä siten, ettei varastoinnista aiheudu epäsiisteyttä, haju- tai terveyshaittaa tai maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muuta haittaa ympäristölle.

Kemikaalit ja vaaralliset jätteet on säilytettävä tarkoitukseen soveltuvassa varastopaikassa ehjissä, suljetuissa ja merkityissä astioissa tiiviillä alustalla, jossa on reunallinen suojarakenne.

11. Polttoainesäiliön tulee olla tyyppihyväksytty polttoaineen varastointiin. Polttonestesäiliön alustan sekä tankkauspaikan alustan tulee olla tiiviitä. Polttoainesäiliö tulee sijoittaa katokselliseen suoja-altaaseen sekä varustaa ylitäytön estävällä järjestelmällä ja laponestolaitteella. Suoja-allasta ja katosta ei tarvita, mikäli säiliö on vuodonilmaisulla varustettu kaksivaippainen säiliö. Säiliön sijoittelussa on huomioitava riittävä suojaetäisyys vesistöihin ja ojiin. Tankkauspaikan läheisyydessä on oltava imeytysainetta polttoainevuotojen varalle. Tankkauspaikka on tehtävä määräyksen mukaisesti vuoden 2014 lokakuun loppuun mennessä.

12. Jätehuolto on hoidettava Pyhäjoen kunnan alueella voimassa olevien jätehuoltomääräysten mukaisesti. Vaaralliset jätteet, kuten esimerkiksi loisteputket, akut, jäteöljyt, öljynsuodattimet ja käyttökelvottomat torjuntaaineet, on toimitettava vaarallisten jätteiden vastaanottopisteeseen, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä jätteitä. Hyötyjätteet, kuten esimerkiksi muovi, paperi, pahvi, metalli, lasi on kerättävä erilleen ja toimitettava ensisijaisesti hyötykäyttöön. Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä jätettä. Jätteitä ei saa polttaa omatoimisesti.

13. Nahoitusjätteet, kuten ruhot, rasvat ja nahoituskauden ulkopuolella kuolleet eläimet on viipymättä toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jolla on ympäristölupa vastaanottaa ja käsitellä kyseistä jätettä. Eläinjätettä ei saa haudata. Nahoittamossa syntyvät pesuvedet on kerättävä umpisäiliöihin ja toimitettava käsiteltäväksi jätevedenpuhdistamolle.

Ruhot tulee varastoida vesitiiviistä materiaalista rakennetussa reunallisessa varastossa. Sadeveden pääsy ruhoalustaan tulee estää. Ruhoja tai muita nahoitusjätteitä ei saa varastoida turkistarhalla pidempiaikaisesti.

Nahoitetut ruhot tulee toimittaa turkistarhalla vähintään kerran viikossa ja lämpiminä aikoina vähintään kaksi kertaa viikossa laitokseen, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Kaikki ruhot tulee toimittaa käsiteltäväksi viimeistään helmikuun loppuun mennessä. Ruhoalusta tulee pitää puhtaana. Nahoituskauden jälkeen ruhoalusta tulee puhdistaa perusteellisesti.

Nahoituskauden ulkopuolella kuolleet eläimet tulee varastoida asianmukaisissa jäähdyttävässä kylmäsäilytystilassa. Mikäli ruhojen tai muun eläinjätteen varastointiaika pakkasjaksolla on yli kolme vuorokautta ja muuna aikana yli vuorokausi, tulee varastoinnin tapahtua tiiviissä jäähdytettävissä olevassa raatokontissa tai muussa ruhojen kylmäsäilytykseen tarkoitettussa paikassa.

Kaavintarasva tulee varastoida tiiviissä reunallisessa varastossa tai tiiviissä säiliössä siten, että sadeveden pääsy varastoon on estetty. Kaavintarasva ja rasvainen kaavintapuru on toimitettava laitokseen, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Rasvaa sisältävää purua ei saa polttaa omatoimisesti.

Kirjanpito ja raportointi

14. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa turkistarhan toiminnasta. Vuosiyhteenveto kirjanpidosta tulee toimittaa vuosittain helmikuun loppuun mennessä ELY-keskukselle.

Vuosiyhteenvedon tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- turkistarhan siitoseläinmäärät lajeittain ja kokonaiseläinmäärä
- lanta- ja virtsamäärä (m^3 /vuosi), lannan poistoajankohdat ja toimituspaikat/vastaanottajat
- käytettyjen kuivikkeiden lajit ja määrät
- uudet tai muuttuneet lannan ja virtsan vastaanottosopimukset
- umpisäiliönesteiden ja jätevesisäiliöiden tyhjennysmäärät (m^3 /vuosi) ja tyhjennyskerrat, ajankohdat ja toimituspaikat/vastaanottajat
- turkiseläinruhojen (kpl/vuosi), rasvan ja rasvaisen kaavintapurun määrät (t/vuosi) ja toimituspaikat/vastaanottajat
- lanta- ja virtsa-analyysien tulokset
- tiedot häiriötilanteista tai muista poikkeuksellisista tilanteista sekä niistä aiheutuneet vaikutukset ja toimenpiteet
- itsestään kuolleiden eläinten määrät ja toimituspaikat
- toiminnassa muodostuvat jätteet, määrät ja toimituspaikat
- tarhan toiminnassa (eläinten juotto ja puhtaanapito) käytetty vesimäärä

Toimintaa koskevat tiedot (vuosiraportti) tulee vuosittain helmikuun loppuun mennessä lähettää ELY-keskukseseen. Vuosiraportti tulisi ensisijaisesti laatia käyttämällä sähköistä ItellaTYVI-järjestelmää (www.tyvi.fi) tai vastaavaa järjestelmää.

Muut määräykset

15. Ympäristönsuojelutoimia on ylläpidettävä ja edistettävä niin, ettei toiminnasta aiheutuva melu, päästöt ilmaan, maaperään, vesiin, viemäriin tai muu syy aiheuta joko vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnasta ei saa aiheutua ympäristön roskaantumista, maisemahaittaa eikä yleistä viihtyisyyden alenemista.

Turkistarha-alue tulee olla aidattu ja varjotalot tulee rakentaa siten, etteivät eläimet pääse pois tarha-alueelta. Tuhoeläimiä tulee tarvittaessa torjua, kuitenkin niin, ettei torjunta aiheuta haittaa ympäristölle tai muille eläimille tai linnuille. Lintujen viihtymistä alueella tulee ehkäistä riittävällä turkistarha-alueen siisteydellä ja puhtaudella sekä rehun asiallisella varastoinnilla ja jakelulla.

16. Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhka aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, vesistöön tai maaperään, on välittömästi ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi. Kyseisistä tilanteista on ilmoitettava välittömästi Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja ELY-keskukselle.

17. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialaansa liittyvän ympäristön kannalta parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja varauduttava sen käyttöönottoon.

18. Uusien ja kunnostettujen varjotalojen valmistumisesta on ilmoitettava ELY-keskukselle viimeistään kuukausi ennen käyttöönottoa. Tuotannon lisäämisestä ja muuttamisesta on ilmoitettava ELY-keskukselle viimeistään kaksi kuukautta ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä on toimitettava ELY-keskukseen viimeistään kaksi kuukautta ennen toiminnan lopettamista. ELY-keskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen liittyviä tarkentavia määräyksiä.

RATKAISUN PERUSTELUT

Käsittelyratkaisu

Kuolleiden eläinten polttolaitoksen toimintaa ei ratkaista tässä lupakäsittelyssä, koska hakija on 18.9.2013 peruuttanut hakemuksen polttolaitoksen osalta.

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta annettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista tai vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta.

Turkistilan nykyisen ympäristöluvan mukainen eläinmäärä on 400 siitosnaaraskettua pentuineen ja 700 siitosnaarasminikkiä pentuineen (760 eläinyksikköä). Toimintaa laajennetaan siten, että eläinmäärä laajennuksen jälkeen on 1 000 siitosnaaraskettua pentuineen ja 1 800 siitosnaarasminikkiä pentuineen (1 920 eläinyksikköä). Toiminta laajenee noin 2,5-kertaiseksi. Toiminta sijoittuu turkistuotantoalueelle, jolla toimii muitakin turkistarhoja. Etäisyys turkistarhalla lähimpään naapurin asuinrakennukseen lounaassa on noin 440 metriä. Ehdotuksessa turkistarhauksen ympäristönsuojeluohjeeksi (31.5.2000) on esitetty, että suositeltava vähimmäisetäisyys suuresta turkistarhasta väestökeskuksen ulkopuolella olevaan asuntoon on vähintään 400 metriä. Toiminta ei sijoitu kaavamääräysten vastaisesti.

Aluehallintovirasto katsoo, että turkistarhan toiminta hakemuksessa esitetyllä paikalla haetussa laajuudessa annettuja lupamääräyksiä noudattaen täyttää luvan myöntämisen edellytykset.

Lupapäätöksessä on annettu määräykset myös toiminnan tarkkailusta sekä päästöjen, jätteiden ja jätehuollon raportoinnista. Päätöksessä on annettu lannanlevitystä koskevat määräykset lannan asianmukaisen käsitteilyn varmistamiseksi. Lupamääräyksessä 17 on edellytetty, että toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialaansa liittyvän ympäristön kannalta parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja varauduttava sen käyttöönottoon.

Lupamääräysten perustelut

Luvan määräysten tavoitteena on ehkäistä haitalliset ympäristövaikutukset ennakoita tai rajoittaa ne mahdollisimman vähäisiksi. Lupamääräyksellä varmistetaan varjotalojen sijoittaminen hakemuksessa esitettyyn paikkaan. (lupamääräys 1)

Toimintaa tulee harjoittaa lupapäätöksen perusteena olevien eläinmäärien puitteissa. Lupa on myönnetty hakemuksessa esitettyjen eläinpaikkojen perusteella. (lupamääräys 2)

Määräykset varjotalojen ja lanta-alustojen rakenteista perustuvat maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräyksiin ja -ohjeisiin. Estämällä sade- ja sulamisvesien sekoittuminen lantaan vähennetään kuormitusta maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin. Tiiviille alustalle kertyvien nesteiden varastointitilavuuden tulee vastata 12 kuukauden aikana kertyvää nestemäärää valtioneuvoston asetuksen (931/2000) mukaisesti. Nestemäärään vaikuttaa merkittävästi lanta-alustalla käytettävien kuivikkeiden laatu ja määrä.

Suunnitelma vanhojen varjotalojen peruskorjauksesta on määrätty toimitamaan ELY-keskukseen hyväksyttäväksi valvonnallisista syistä. (lupamääräys 3)

Poistettaessa lanta säännöllisesti ja siihen soveltuvimpana ajankohtana sekä käyttämällä riittävästi kuivikkeita, erityisesti turvetta, vähennetään ilmaan ja maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin kohdistuvaa kuormitusta. Turpeen käyttö kuivikkeena ja kuivikkeiden lisääminen myös lannanpoistojen välillä vähentää toiminnasta lähialueelle mahdollisesti aiheutuvaa hajuhaittaa. (lupamääräys 4)

Luvan mukainen eläinmäärä tuottaa lantaa laskennallisesti noin 950 m³ vuodessa. Hakemuksen mukaan tilalla tuotettu lanta toimitetaan Petäjä-

maan Komposti Osuuskunnan kompostointialueelle, josta käsitelty lanta ohjataan viljelijäsopimuksin peltolannoituskäyttöön. Hakemukseen on liitetty Petäjämäen Kompostiosuuskunnan hallituksen puheenjohtajan laatima tiedote kompostikentän kapasiteetista. Hakemukseen ei ole liitetty sopimusta, josta kävisi ilmi vuosittain kompostointilaitokselle vastaanotettavan lannan määrä. Sopimus on sen vuoksi määrätty toimittamaan valvontaviranomaiselle. Lannan välivarastointi tarhalla on kielletty, koska tarhalla ei ole omaa lantala.

Umpisäiliöihin kertyvät nesteet ja virtsa tulee tyhjentää riittävän usein ja toimittaa käsiteltäväksi ympäristöluvalliseen laitokseen pinta- tai pohjavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi. Käyttämällä virtsa peltolannoitteena, saadaan virtsan sisältämät ravinteet hyötykäyttöön. Määrittämällä maaperän ravinnepitoisuudet ennen lannoitusta voidaan välttää peltojen ylilannoitusta. Lannan ja virtsan toimitussopimusten muutoksista on ilmoitettava ELY-keskukselle, jotta valvontaviranomaisella on ajantasainen tieto lannan toimituspaikoista ja voidaan arvioida lannankäsittelyn asianmukaisuutta. (lupamääräys 5)

Lannan ja virtsan kuormausta, kuljetusta ja levitystä koskevat määräykset ovat tarpeen maaperän sekä pinta- ja pohjavesien pilaumisriskin sekä ympäristön yleiselle viihtyisyydelle ja ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. (lupamääräys 6)

Toiminnassa muodostuvia talousjätevesiä ei saa johtaa käsittelemättöminä maahan, ojaan tai muuhun uomaan vesien pilaumisvaaran vuoksi. Valtioneuvoston asetuksessa (209/2011) talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten ulkopuolisilla alueilla määritetään vaadittavat puhdistustehot. (lupamääräys 7)

Ympärysojituksella ja salaojituksella estetään ulkopuolisten vesien pääsy tarha-alueelle. Alueen pintavedet johdetaan kahden maasuodattimen kautta maastoon. Vesienkäsittely vähentää toiminnasta aiheutuvaa vesistökuormitusta. (lupamääräys 8)

Tiiviillä rehuvarastoilla ja huolellisella rehujen käsittelyllä pidetään tarha-alue siistinä ja ehkäistään haittaeläinten mahdollisuutta ruokailla alueella. (lupamääräys 9)

Määräykset on annettu jätteiden vähentämiseksi ja roskaantumisen ja öljyvahinkojen estämiseksi. Jätteen haltijan on jätelain 12 §:n mukaan oltava selvillä jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta ja muista jätehuollon järjestämiselle merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista sekä jätteen ja jätehuollon ympäristö- ja terveysvaikutuksista ja tarvittaessa annettava näitä koskevat tiedot muille jätehuollon toimijoille. Haitallisten aineiden maaperään ja vesiin pääsyn estämiseksi sekä maaperän pilaantumisen estämiseksi on tarpeen antaa määräys jätteiden, kemikaalien ja polttoaineen varastoinnista. (lupamääräykset 10 ja 11)

Jätelain 8 §:n mukaan kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava seuraavaa etusijajärjestystä: Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmistettava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen haltijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä. Toimittamalla vaaralliset jätteet asianmukaiseen käsittelyyn, voidaan vä-

hentää niiden aiheuttamia riskejä terveyteen ja ympäristöön. (lupamääräys 12)

Kuolleiden eläinten asianmukaisella hävittämisellä varmistetaan ympäristöhygienian yleisten vaatimusten täyttyminen sekä ehkäistään mahdollisten eläintautien leviäminen tilan ulkopuolelle. Eloperäinen jäte on käsiteltävä EY:n eloperäisiä sivutuotteita koskevan asetuksen mukaisesti laitoksessa, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä eloperäisiä jätteitä. Toimittamalla nahoitusjätteet laitokseen, jolla on ympäristölupa ottaa vastaan ja käsitellä jätettä estetään maaperän ja pohjaveden pilaantuminen ja rajoitetaan mahdollisten eläintautien leviäminen ja siitä aiheutuva vaara ihmisten ja eläinten terveyteen. Kaavintapurua ei saa polttaa pienkattilassa eikä avotulella. Jätteiden poltosta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa jätteen polttamisesta (362/2003). Asetuksessa esitettyjä jätteen polttamiselle asetettuja vähimmäisvaatimuksia on mahdotonta saavuttaa pienten lämpökustusten kattiloissa. Lisäksi asetuksessa on määrätty päästöjen mittaus- ja vähentämisvaatimuksista, joiden järjestäminen ei ole taloudellisesti kannattavaa vähäisillä jätemäärillä. (lupamääräys 13)

Toiminnanharjoittajan kirjanpito- ja raportointivelvoite turkistarhan toiminnan osalta on annettu viranomaisen tiedonsaannin turvaamiseksi ja valvonnan järjestämiseksi. Toiminnasta saamiensa tietojen perusteella viranomaisen voi seurata toiminnan lainmukaisuutta ja luvassa annettujen määräysten noudattamista. (lupamääräys 14)

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Ympäristönsuojelun tason ylläpitäminen ja mahdollisimman tehokkaiden haittojen torjuntakeinojen soveltaminen edellyttävät päästöjen ja ympäristövaikutusten jatkuvaa seurantaa ja ympäristönsuojelutoimien kehittämistä. Mikäli ympäristönsuojelun tavoitteita ei saavuteta tai toiminnasta syntyy ennalta arvaamattomia ympäristövaikutuksia, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. (lupamääräys 15)

Ilmoitusvelvollisuus poikkeuksellisista tilanteista on määrätty viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten annettavien viranomaisohjeiden vuoksi. Määräys välittömiin torjuntatoimenpiteisiin ryhtymisestä päästöjen torjumiseksi on annettu pilaantumisen ehkäisemiseksi ja poikkeuksellisista päästöistä aiheutuvien haittojen minimoimiseksi. Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaan toiminnasta vastaavan on tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle mm. onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä aiheutuvasta päästöstä tai syntyvästä jätteestä, josta voi aiheutua välitöntä tai ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa. (lupamääräys 16)

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen kautta voi tulla mahdollisuuksia vähentää päästöjä olennaisesti ilman kohtuuttomia kustannuksia. Luvan haltijalla on yleinen selvilläolovelvollisuus mm. toimintansa haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamista kotieläintalouteen on tarkasteltu Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa "Paras käytettävissä oleva tekniikka kotieläintaloudessa, SY564". (lupamääräys 17)

Käyttöönottoilmoituksen avulla varmistetaan toiminnan lupamääräysten mukainen toteuttaminen ja näin helpotetaan valvontaa. Toiminnan olennaista muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden perusteella varmistetaan tiedonkulku ympäristöviranomaiselle niin, että ilmoituksen perusteella voi-

daan tarkastella muutoksen vaikutuksia voimassaoleviin lupamääräyksiin ja arvioida mahdollisen uuden ympäristöluvan tarvetta. Turkistarha-alueen käytöstä poistaminen voidaan toteuttaa hallitusti vain erillisen suunnitelman perusteella. (lupamääräys 18)

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Pyhäjoen kunnan ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto on otettu huomioon siten, että varjotalojen rakenteista on määrätty lupamääräyksessä 3. Lannan ja virtsan varastoinnista ja käsittelystä sekä kuivikkeiden käytöstä on määrätty lupamääräyksissä 4 ja 5. Talousjätevesien käsittelystä on annettu määräys 7 ja valumavesien käsittelystä määräys 8. Rehusiilojen pesuvesien varastoinnista ja käsittelystä on määrätty lupamääräyksessä 9. Jätteiden käsittelystä on määrätty lupamääräyksissä 10, 12 ja 13. Määräyksessä 13 on määrätty nahoitusruhojen, rasvan ja ohennuspurun sekä yksittäisten kuolleiden eläinten käsittelystä. Turkistarhan ympäristönsuojelutoimien ylläpitämisestä ja alueen pitämisestä siistinä on annettu määräys 15, jossa on määrätty myös alueen aitaamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon seuraavasti: lupamääräyksessä 3 on huomioitu uusien varjotalojen ja peruskorjattavien vanhojen varjotalojen ja niiden lanta-alustojen rakentaminen. Tiiviiden lanta-alustojen nesteet on määrätty johtamaan riittävän kokoisiin umpisäiliöihin. Lupamääräyksissä 4 ja 5 on annettu lannan, virtsan ja jätevesien varastointia ja käsittelyä sekä lannan ja virtsan toimitussopimuksia koskevat määräykset. Lannan kuljetuksesta on annettu määräys 6. Varastointia ja jätehuoltoa koskevat määräykset on annettu lupamääräyksissä 9–13. Toiminnasta pidettävästä kirjanpidosta ja raportoinnista on annettu lupamääräys 14. Uusien ja kunnostettujen rakenteiden valmistumisesta on määrätty ilmoittamaan ELY-keskukselle lupamääräyksessä 18.

Tarha-alueelle sijoitettavan polttolaitoksen toimintaan liittyviä määräyksiä ei ole annettu, koska hakija on siltä osin peruuttanut hakemuksensa.

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 58 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa aikaisempaa lupaa tai ympäristönsuojelulain 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä peruuttaa luvan valvontaviranomaisen aloitteesta.

Ellei luvanmukaista toimintaa ole aloitettu viiden (5) vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman, tämä lupa raukeaa.

Lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on viimeistään vuoden 2024 tammikuun loppuun mennessä jätettävä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, aluehallintovirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä muiden selvitysten ohella riittävää asiantunte-
musta käyttäen selvitys parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotosta
ja mahdollisuuksista toiminnasta aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäise-
miseksi. Hakemuksessa tulee olla selvitykset toiminnan laajuudesta ja käy-
tössä olevista ympäristönsuojeluratkaisuista. Hakemuksessa on lisäksi esi-
tettävä toimintaa koskeva kirjanpito vuodelta 2023.

Korvattava päätös

Tämä päätös korvaa lainvoimaiseksi tultuaan Pyhäjoen kunnan myöntä-
män ympäristöluvan (tekninen lautakunta, 19.11.2008, 76 §).

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta
poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, ympäris-
tönsuojelulain 56 §:n mukaisesti on noudatettava asetusta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 8, 41–43, 45, 55, 56 ja 100 §:t

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §

Jätelaki (646/2011) 8 ja 12 §:t

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin
pääsyn rajoittamisesta (931/2000)

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta (1084/2011)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 7 310 euroa.

Lasku lähetetään Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta
Joensuusta.

Perustelut

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan lupahakemuksen käsittelystä peri-
tään maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion mak-
superustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston
asetuksessa tai ympäristöministeriön asetuksessa säädetään.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) liitteen maksutaulukon mukaan muun turkistarhan, joka lan-nantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 4 000 sii-tosnaarasminikin turkistarhaa ympäristöluvan käsittelymaksu on 7 310 eu-roa.

Toiminnan olennaista muuttamista koskevan lupahakemuksen käsittelystä periään maksu, jonka suuruus on 50 % taulukon mukaisesta maksusta. Jos kuitenkin asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä, peritään taulukon mukainen maksu. Lupaha-kemuksen käsittelyn työmäärä on vastannut uudelta toiminnalta vaaditta-van luvan käsittelyä, joten lupamaksu on taulukon mukainen perusmaksu 7 310 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013)

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Juha Anttila

Mari Sallmén

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Juha Anttila. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Mari Sallmén.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 666 tai 0295 017 500.

MS/es

Liite

Valitusosoitus

Päätös

Hakija

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Ympäristö ja luonnonvarat
Pyhäjoen kunta
Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen / Raahen kaupungin
ympäristölautakunta
Suomen ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.
- Valitusoikeus** Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valitusaika** Valitusaika päättyy **17.2.2014**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
  - valittajan nimi ja kotikunta
  - postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
  - miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
  - mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
  - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
  - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
  - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
  - jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräisiä tapauksista, joissa maksua ei peritä.